

Audit vzdělávacího systému 2025: Zaměřili jsme se na téma potřeby učebnic a hrozící demografický náraz ve školství

10.3.2026 - Miroslav Hřebecký, Václav Zeman | EDUin

EDUin dnes v Senátu představil hlavní výstupy Auditu vzdělávacího systému, který každoročně připravuje nezávisle na státu. Hlavní analýzy se věnovaly tématu učebnic v českém školství a demografickým výkyvům a tomu, jak s nimi pracovat při plánování a řízení místní sítě škol. Součástí auditu je i ohlédnutí za nejvýznamnějšími událostmi ve vzdělávání v uplynulém roce a ekonomický souhrn o výši financí vydávaných v současnosti na vzdělávání v ČR.

„Každý rok se v rámci hloubkových analýz snažíme zvedat i některá opomíjená témata, která považujeme za zásadní. Proto jsme se letos rozhodli zaměřit na řízení kvality učebnic, což je nástroj pevně svázaný s kurikulem, když ho aktuálně revidujeme. A jako jednu z hlavních výzev v nejbližší budoucnosti vidíme demografickou proměnu. Pokles žákovské populace zásadně promění síť škol především na venkově. K zodpovědnému plánování a rozhodování potřebujeme pracovat s demografickými daty a musí se nastartovat mnohem širší meziobecní spolupráce, což se nyní děje velmi nedostatečně,“ přibližuje význam témat hlavních představených analýz programový ředitel EDUinu Miroslav Hřebecký.

Analýza nazvaná *„Plné třídy i prázdné lavice: výzvy demografického vývoje pro české školství“* upozorňuje na nutnost systematicky pracovat ve školství s demografickými daty. Na aktuálních údajích přibližuje kolísavou demografickou křivku současného Česka, kdy některé části republiky dlouhodobě ztrácí mladé obyvatele a budou řešit úbytek dětí, jiné naopak rychle rostou a už dnes narážejí na nedostatek kapacit. Jako jednu z možných cest, jak demografické krizi čelit, popisuje analýza meziobecní spolupráci. Více obcí se může například domluvit na společném školském obvodu nebo založit svazkovou školu – ve formě Dobrovolného svazku obcí či Společenství obcí. Založit mohou také společnou školskou právnickou osobu, bez nutnosti zakládat svazek.

„Meziobecní spolupráce může být cestou, jak i při nižším počtu dětí udržet dostupné kvalitní vzdělávání, a zároveň hospodařit s veřejnými financemi efektivněji,“ uvádí analytička EDUinu Nikola Šrámková, která je autorkou této analýzy.

Druhá zveřejněná analýza s názvem *„Učebnice v českém školství: proč má stát řídit jejich kvalitu“* se podrobně věnuje fungování trhu s učebnicemi i systému schvalování učebnic v ČR. Na základě zahraniční praxe a konzultací s odborníky, nakladateli, řediteli, zřizovateli i učiteli navrhuje konkrétní možnosti pro zkvalitnění tohoto procesu. Mnozí aktéři považují současné schvalovací doložkové řízení učebnic, které zajišťuje NPI ČR, za formalitu, která neřídí kvalitu učebnic dostatečně. Analýza i na základě zkušeností ze čtyř zemí (Finsko, Švédsko, Nizozemsko a Polsko) uvádí šest možných variant na změnu tohoto řízení.

„Navrhujeme především aktualizovat doložkové řízení tak, aby odpovídalo novému RVP ZV, doporučujeme digitalizovat a plně ztransparentnit toto řízení – posudky ani vypořádání připomínek recenzentů dnes nejsou veřejně dostupné. Zároveň bychom mohli těžit například ze zřízení nezávislého institutu na výzkum učebnic či ze systémové podpory jejich výzkumu na akademické půdě,“ vysvětluje autorka analýzy Patricie Martinů z organizace EDUin.

Ekonom Daniel Münich ve svém souhrnu o financích v českém vzdělávání na základě konkrétních dat uvádí: „Podle návrhu státního rozpočtu vlády Andreje Babiše z konce ledna 2026 by se intenzita veřejné finanční podpory regionálního školství měla mírně zvýšit a ve vazbě na to i relativní platy učitelů. Jak intenzita, tak relativní platy učitelů však i v roce 2026 nadále zůstanou výrazně pod průměrem zemí EU.“

Všechny dnes zveřejněné analýzy jsou nyní k dispozici veřejnosti na webové stránce EDUinu. Budou rozeslány zástupcům parlamentních politických stran, vedoucím pracovníkům ministerstva školství i zástupcům samospráv k podrobnému seznámení s uvedenými závěry a dalšímu využití.

Audit vzdělávacího systému vydává EDUin každoročně od roku 2014 a z pohledu nezávislé instituce v něm hodnotí stav vzdělávacího systému, trendy ve vzdělávací politice a tendence, jež tuto oblast ovlivňují. Audit se skládá z analytických textů k vybraným tématům vzdělávací politiky, která rezonovala českým vzdělávacím systémem v uplynulém roce, a z komentovaného přehledu nejvýznamnějších témat ve vzdělávání uplynulého roku.

Více informací:

Miroslav Hřebecký, programový ředitel EDUinu
777 230 849 / miroslav.hrebecky@eduin.cz

Václav Zeman, tiskový mluvčí EDUinu
732 151 250 / vaclav.zeman@eduin.cz

<https://www.eduin.cz/clanky/audit-vzdelavaciho-systemu-2025-tiskova-zprava>